

Kindert Torah

Shemos

בס"ד

Not in Our Hands

Pharaoh commanded his entire nation saying, "You shall throw every son that is born into the river, and every daughter shall live." (Shemos 1:22). Rashi informs us that even the Mitzri boys were drowned. Why did Pharaoh issue such a cruel edict? His astrologers informed him that the savior of Israel was born that day. However, they did not know if he was a Jew or a Mitzri. They saw that in the end he would be stricken by water. Therefore, Pharaoh decreed that all boys shall be thrown into the river.

The ways of Divine Providence are astounding! Not only did Pharaoh not succeed in drowning Moshe Rabbeinu, but also the very river itself brought the infant's basket to Batya his daughter. She then brought Moshe to her father's house, and he was raised in the royal palace! Irony of ironies; years later, Pharaoh saw the very same boy that he raised bring plagues of destruction upon his land.

The Steipler shares an insight into this parasha in his sefer, Bircas Peretz. A man has many thoughts and plans to carry out his will. However, they are not able to change Divine Providence one iota. A person's fate for the year is decreed on Rosh Hashanah. All of his *hishtadlus* (efforts) will not alter that decree. Only *tefillah* (prayer), *teshuvah* (correcting sins), and spiritual merits can help him. If the *hishtadlus* appears successful, it is due to a good decree from Above. On the other hand, if the decree is negative, the very plans that he places his faith in can turn against him. This was Pharaoh's unfortunate fate.

The Steipler then mentions another villain who tried to wipe out the Jewish nation – Haman. He had a plan to kill all of the Jews on the thirteenth of Adar. That very same day turned out to be the day of victory for the Jews! He planned to hang Mordechai on a gallows, and irony of ironies, he was hung on the same gallows. This all demonstrates that we are in Hashem's hands. If He Wills something to happen, none of our plans can stop it.

Parashas Shemos is the beginning of a six-week period, ending just before Purim called *Shovavim*. The words are an acronym of the first letters of the parshios of these six weeks. The word *shovavim* also refers to a person who is wandering off the track. These weeks of *Shovavim* are a time of *teshuvah* for the Jewish people. "Shuvu bonim shovavim," "Return O wayward sons." We can use the

Steipeler's insight as a powerful tool for *teshuvah*. If we live with the realization that our fate is in Hashem's Hands, then we will turn to Him for everything that we need. We will do His Will with a complete heart. Let us use these weeks of *Shovavim Tat*, beginning with Pharaoh, and ending with a prelude to Purim, to return to Hashem. "Shuvu bonim shovavim!"

Kinderlach . . .
We would all like to see our plans succeed. Teshuva is the key. The Mishna gives us an insight into how it works. "Do His Will as you would do your own will, so that He may do your will just as He does His Will" (Pirkei Avos 2:4). Teshuva is returning to Hashem by doing His Will. You want to fulfill His commandments. Therefore, His Will becomes your will. Your plans are His plans. Therefore, He will do your will because you are pleasing Him. He will make your plans succeed. There is only one agenda – Ratzon Hashem. May well all merit fulfilling it.

Bye Bye

"It was so nice of you to visit, Cousin Dave."
"Thank you Avi, I thoroughly enjoyed myself. Your family's hospitality is tops. Delicious food and drink, comfortable accommodations, great company; what more could a guest ask for?"
"Come Avi, let's all escort Dave out together. Please put your coat on Avi, it's cold outside."
"Abba, since it's so cold, could I just say good bye to Cousin Dave right here at the door?"
"You could, Avi, but you would be missing an important mitzvah."
"Really Abba? Is there a mitzvah to go outside today?"
"No, Avi, but there is a mitzvah to escort your guests *daled amos* (four cubits or about two meters) outside of the door of your house."
"Why is that Abba?"

"It is the final part of the mitzvah of welcoming guests into our home. We open our home to them, feed them, and give them a place to sleep. At the end of their stay, we escort them on their way. This part of the mitzvah is so important that the Rambam writes that we receive more reward for it than all other parts of the mitzvah."

"Why is it so important, Abba?"

"When a person leaves with a warm sendoff, his heart is happy. His journey begins on the right foot. We have done our part to make his journey a safe and pleasant one."

"How do we know this Abba?"

"Avi, I was waiting for you to ask that question."

"Don't tell me Abba. I'll bet it is in this week's parasha."

"Right you are Avi. Moshe Rabbeinu grew up in the home of Paroh, the king of Mitzraim. He fled from Mitzraim after killing a Mitzri who was beating a Jewish slave. Moshe went to Midian, where he met and married Zipporah, the daughter of Yisro. After living there for several years, he took his wife and sons and prepared to return to Egypt. Yisro, his father-in-law said to him, "Go in peace" (Bereshis 4:18). The Gemora (Berachos 64a) informs us that this is the proper sendoff to give a person."

"Come, Abba. Where is my coat? I want to go out and give Cousin Dave a good farewell."

"Let's all go together Avi."

"Bye Cousin Dave! It was great having you with us! Go in peace."

Avi turns to his father and says . . .

"Abba, can you wake me up before you leave tomorrow morning?"

"That's very early, Avi."

"I know Abba, but it is important."

"Sure Avi. What's doing?"

"I want to give you a good farewell when you go."

"Avi, that is so sweet of you."

"Why not, Abba? You take care of all of us. We can surely give you a good send-off every morning."

"Avi, that would just make my whole day."

"My pleasure and my mitzvah, Abba."

Kinderlach . . .
A good sendoff is an important mitzvah that is easy to do. When your friend leaves your home, walk with him *daled amos*. When your Shabbos guests go home after their meal, escort them out of your home. When Abba leaves the home every morning, give him a beautiful sendoff. A good farewell is the start of a great trip.

והגדת לבנך

פרשת שמות

צאתך לשלום!

"אני כה שמח שבאת לבקר, דוד."
 "תודה, שלמה. נהניתי מאוד. הכנסת האורחים של משפחתך היא למופת: אוכל נהדר, מיטה נוחה, וחברה נעימה ביותר. מה עוד יכול אורח לרצות?"
 "בוא, שלמה, הבה נלווה את דוד ביחד. כדאי לך ללבוש את המעיל, שלמה; קר בחוץ."
 "אבא, אם כל כך קר בחוץ, אולי אני יכול להסתפק בפרידה מדוד פה, על סף הדלת?"

"אתה יכול, שלמה, אבל אם תעשה זאת תחמיץ מצווה חשובה מאוד."

"באמת, אבא? האם יש מצווה לצאת החוצה היום?"
 "לא, שלמה. אך יש מצווה ללוות את האורח ד' אמות (4 אמות, כ-2 מטר) מחוץ לדלת הבית."
 "מדוע, אבא?"

"כי זה חלק מהמצווה של הכנסת אורחים. אנו מכניסים אורחים לביתנו, נותנים להם אוכל, ומקום לישון. בסוף האירוח אנו מלווים אותם בדרכם. חלק זה של המצווה כה חשוב שהרמב"ן ז"ל אומר שאנו מקבלים עליו שכר יותר משאנו מקבלים על כל שאר חלקי המצווה."

"מדוע הלוי כה חשוב?"
 "כי כשנפרדים מאורח בחום, הוא עוזב עם הרגשה טובה. המסע שלו מתחיל ברגל ימין. עשינו כל שלל ידיו כדי שהמשך דרכו יהיה בטוח ונעים."
 "איך אנו יודעים זאת, אבא?"
 "חיכיתי שתשאל שאלה זו."

"אז אל תגיד לי - אני בטוח שהתשובה מופיעה בפרשת השבוע."

"נכון, שלמה. משה רבינו גדל בבית פרעה מלך מצרים. הוא ברח ממצרים לאחר שהרג מצרי שהיכה עבד יהודי. משה הלך למדין, ושם הוא פגש את ציפורה בת יתרו, ונשא אותה לאשה. לאחר שחי שם כמה שנים הוא לקח את אשתו ובניו והתכונן לשוב למצרים. חמיו, יתרו, נפרד ממנו בברכת "לך לשלום" (בראשית ד', י"ח). הגמרא (ברכות ס"ד ע"א) אומרת שזוהי הדרך הנכונה לשלח אורח."

"בוא, אבא, איפה המעיל שלי? אני רוצה לצאת ולהיפרד מדוד בברכת צאתך לשלום."
 "בוא נלך ביחד, שלמה."
 "להתראות, דוד! היה נהדר לארח אותך! צאתך לשלום ובואך לשלום!"

שלמה פונה לאביו ואומר:
 "אבא, האם אתה יכול להעיר אותי מחר בבוקר, לפני שאתה יוצא?"

"אבל זה מוקדם מאוד, שלמה."
 "אני יודע, אבא. אבל זה חשוב."
 "בסדר, שלמה. אבל מדוע?"

"אני רוצה להפרד גם ממך בברכת צאתך לשלום."
 "כמה נחמד מצדך, שלמה."

"מדוע שלא אעשה זאת, אבא? אתה מטפל בכולנו. ודאי שאנו יכולים לפחות לברך אותך בצאתך לדרך כל בוקר."
 "זה יעשה לי טוב בלב לכל היום כולו."
 "גם העונג וגם המצווה יהיו שלי, אבא."

ילדים יקרים...
 ליווי אורח הוא מצווה חשובה שקל לעשותה. כשחבר שלך יוצא מביתך, לווה אותו ד' אמות. כשהאורחים לשבת הולכים לביתם לאחר הארוחה, לווה אותם. כשאבא יוצא מהבית כל בוקר, היפרד ממנו בברכה מקרב לב. ליווי טוב הוא התחלה של מסע מוצלח.

ילדים יקרים...
 ליווי אורח הוא מצווה חשובה שקל לעשותה. כשחבר שלך יוצא מביתך, לווה אותו ד' אמות. כשהאורחים לשבת הולכים לביתם לאחר הארוחה, לווה אותם. כשאבא יוצא מהבית כל בוקר, היפרד ממנו בברכה מקרב לב. ליווי טוב הוא התחלה של מסע מוצלח.

הכל תלוי בו

"ויצו פרעה לכל עמו לאמור, 'כל בן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון'" (שמות א', כ"ב). ואומר רש"י על כך, שהטביעו ביאור אפילו את ילדי המצרים. מדוע הוציא פרעה צו כה אכזרי? היה זה משום שהחוזים בכוכבים אמרו לו שמושיען של ישראל נולד באותו יום, אך הם לא ידעו לומר לו אם אותו מושיע הוא יהודי או מצרי; כל שידעו לומר לו היה שבסופו של דבר אותו מושיע יענש במים. ולכן ציווה פרעה שכל הנוולדים באותו יום יושלכו ליאור.

דרכי ה' נפלאות! לא רק שפרעה לא הצליח להטביע את משה רבינו ביאור, אלא שאותו היאור עצמו הביא את התיבה עם משה התינוק אל בתיה, בתו של פרעה. היא מצדה הביאה את משה אל ארמון המלוכה וגידלה אותו שם! כמה אירוני: היה זה אותו הילד שגדל בבית פרעה שהביא על מצרים שנים רבות לאחר מכן מכות וחורבן - לעיני פרעה עצמו.

הסטייפלר זצ"ל מביא בספרו "ברכת פרץ" הערה מעניינת על פרשה זו. לאדם יש הרבה מחשבות ותוכניות למימוש רצונותיו. אך אין כל התוכניות האלה יכולות לשנות את המהלך שנקבע על פי ההשגחה כמלוא הנימה. גורלו של אדם נקבע בכל שנה בראש

השנה, וכל ההשתדלויות של האדם אין בכוחן לשנות את מה שנגזר אז. רק תשובה, תפילה וזכויות יכולות לעזור לו. אם אנו רואים שההשתדלות שלנו עוזרת, הרי זה בשל גזירה טובה שגזר עלינו הקב"ה מלמעלה. ומצד שני, אם הגזירה היא שלילית, אותן תוכניות שאנו סומכים עליהן יכולות לפעול חלילה לרעתנו. וזה מה שקרה לפרעה.

הסטייפלר ממשיך ומזכיר עוד רשע שניסה להשמיד את עם ישראל - המן. המן תכנן להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים בשלושה עשר לחודש אדר - ואותו יום הפך במקום זה להיות ליום נצחון של היהודים על אויביהם! הוא תכנן לתלות את מרדכי על העץ - והוא עצמו נתלה על עץ זה! וכל זה מראה לנו שאנו בידיים של ה': אם הוא רוצה שמהו יקרה, שום תחבולה שלנו לא תוכל למנוע זאת.

פרשת שמות היא תחילת תקופה של ששה שבועות, המסתיימת ממש לפני פורים - תקופה המכונה "שובבי"ם - ראשי התיבות של פרשיות השבוע באותם שבועות. "שובבי"ם משמעו גם אנשים הסרים מהדרך. שבועות אלה של "שובבי"ם הם זמן תשובה לעם ישראל. "שובו בנים שובביים." אנו יכולים לנצל את הערתו של הסטייפלר ככוח מניע לתשובה שלנו. אם נחייב בדיעה שגורלנו נתון בידי ה', הרי אז נפנה אליו לכל דבר שנצטרך. נעשה את רצונו בלב שלם. הבה ננצל שבועות אלה של שובבי"ם ת"ת, המתחילים בפרעה ומסתיימים בהכנה לפורים, לשוב אל ה'. "שובו בנים שובביים!"

ילדים יקרים...
 כלנו רוצים שתוכניותינו יעלו יפה. המפתח לכך הוא חזרה בתשובה. והמשנה מלמדת אותנו כיצד לעשות זאת: "עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונך" (פרקי אבות ב', ד'). התשובה היא שיבה לה' ע"י עשיית רצונו. כשאתם רוצים לקיים מצוותיך, רצונו נהיה רצונכם. תוכניותיכם זהות לתוכניותיו. ולכן הוא יעשה את רצונכם, מכיוון שאתם עושים לו נחת רוח, ולכן הוא יצליח את דרככם. רק דבר אחד צריך לעמוד על הפרק: רצון ה'. יהי רצון שנזכה כולנו לקיים את רצונו.